

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3ObdoK/3/2024
Identifikačné číslo spisu:	7118213928
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedlačková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7118213928.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedlačkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu 1/: MUDr. A. nar. XX.X.XXXX, B. XXX/XX, XXX XX E., zast.: Vojčík & Partners, s.r.o., Rázusova 13, 040 01 Košice, IČO: 36 866 563 a žalobcu 2/: ZYGON s.r.o., Slovenská 50, 056 01 Gelnica, IČO: 36 701 602 (vymazaný ex offio z obchodného registra dňa 15.5.2024 po skončení konkurzného konania) proti žalovanému 1/: Doc. JUDr. Ján Pirč, CSc., (bývalý správca konkurznej podstaty úpadcu ZYGON s.r.o.) Kpt. Nálepku 17, 040 01 Košice, proti žalovanému 2/: Dr. Max 116 s.r.o., Moldavská cesta 8/A, 040 11 Košice, IČO: 50 552 163, zast.: Škubla & Partneri, s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, IČO: 36 861 154 a proti žalovanému 3/: MARENČÍK dražby, s.r.o., Snežienkova 1726/4, 949 01 Nitra, IČO: 48 172 022, zast.: JUDr. Matúš Králik, PhD., advokát, Moldavská cesta 10/B, 040 11 Košice o určenie neplatnosti dražby a o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 4CoKR/10/2023-571 zo dňa 27.9.2023 takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu 1/ o d m i e t a .

II. Žalovanému 2/ p r i z n á v a proti žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. Žalovanému 1/ a 3/ n e p r i z n á v a proti žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom č. k. 32Cbi/10/2018-437 zo dňa 22.4.2022 žalobu v celom rozsahu zamietol (výrok I.). Súčasne žalovanému 1/ nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.) a žalovanému 2/ a žalovanému 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi 1/ (výrok III. a IV.).

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 8.11.2018 sa žalobcovia domáhali, aby súd rozsudkom určil, že dobrovoľná dražba, ktorej priebeh bol osvedčený

notárskou zápisnicou N 575/2018, Nz 25893/2018, NCRI 26419/2018 z 9.8.2018 vyhotovenou notárom JUDr. Martinou Mižikovou, vykonaná dňa 9.8.2018, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2/ nachádzajúce sa v okrese O., v obci O., k. ú. O., LV č. XXXX, a to: STAVBA - budova zdravotníckeho zariadenia Dom zdravia, so súpisným číslom XX, postavená na parcele č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 1969 m², s príslušnými pozemkami

- parcela registra „C“ parc. č. XXX zastavané plochy a nádvoria o výmere 1969 m²

- parcela registra „C“ parc. č. XXX ostatné plochy o výmere 506 m²

- parcela registra „C“ parc. č. XXX ostatné plochy o výmere 2229 m², je neplatná.

3. Ďalej uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca 1/ bol v čase podania žaloby štatutárnym orgánom úpadcu a že majetok, ktorý bol predmetom dražby nie je a nebol vo vlastníctve žalobcu 1/, ale patril do vlastníctva úpadcu. Súd prvej inštancie vzhľadom na ustálenú judikatúru a v nich vyslovený právny názor (napr. rozsudok KS Trenčín zo dňa 28.6.2017, sp. zn. 5Co/352/2016) konštatoval, že žalobcovi 1/ v čase podania žaloby nemohla vzniknúť žiadna ujma na právach spojených s prechodom konkrétneho vlastníckeho práva k predmetu dražby, pretože nebol jej vlastníkom, a preto mal konajúci súd za to, že žalobcovi 1/ v čase podania žaloby nesvedčilo oprávnenie na podanie žaloby v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, a to napriek ním uvádzaným dôvodom, že ako fyzická osoba použil aj svoje osobné finančné prostriedky na získanie majetku úpadcu, resp. že za záväzky úpadcu sa zaručil svojim osobným majetkom (avalista na zmenke, ktorú vystavil úpadcu). Súd prvej inštancie v priebehu konania, zo zoznamu veriteľov úpadcu vedeného správcom úpadcu (žalovaný 1/) zistil, že žalobca 1/ sa stal účastníkom konkurzného konania úpadcu, a teda veriteľom úpadcu, preto súd skúmal, či žalobcovi 1/ svedčí aktívna vecná legitimácia na podanie danej žaloby v čase rozhodovania súdu. Poukazujúc najmä na § 9, § 95 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii týkajúce sa špecifikácie spriaznených osôb úpadcu a poradia uspokojovania prihlásených pohľadávok spriaznených osôb v konkurze úpadcu a s poukazom na existenciu zabezpečeného veriteľa úpadcu, oddelenej majetkovej podstaty úpadcu (majetok v nej zapísaný bol predmetom dobrovoľnej dražby), dospel prvoinštančný súd k záveru, že žalobca 1/ popri existencii ostatných veriteľov úpadcu (iní nespriaznení nepodmienení veritelia úpadcu) a získanom výťažku z predaja majetku úpadcu nie je osobou, ktorej svedčí aktívna vecná legitimácia, pretože ani v čase rozhodovania súdu na jeho majetkovom práve nevznikla predmetnou dražbou ujma. Poukázal na to, že iba subjektívny pocit žalobcu 1/, že dražbou mohol byť získaný lepší výťažok, nemôže byť podkladom pre súdne rozhodnutie.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4CoKR/10/2023-571 zo dňa 27.9.2023 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I, č. k. 32Cbi/10/2018-437 zo dňa 22.4.2022 vo výroku I. o zamietnutí žaloby žalobcu 1/ voči žalovaným a vo výrokoch III. a IV. o trovách konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému 1/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi 1/ nepriznal a žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi 1/ v plnom rozsahu.

5. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v konaní nebolo sporné, že na žalobcu 2/ bol vyhlásený konkurz, ktorého správcom bol žalovaný 1/. Vyhlásením konkurzu na majetok žalobcu 2/ prešlo oprávnenie nakladať s jeho majetkom podľa § 44 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii na správcu konkurznej podstaty. V priebehu konkurzu došlo k speňaženiu majetku úpadcu formou dobrovoľnej dražby, ktorý tvorí oddelenú podstatu zabezpečeného veriteľa Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. (§ 69 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), ktorý má v konkurze úpadcu podľa § 82 ods. 2 písm. b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii postavenie príslušného orgánu, ktorý je oprávnený podľa § 83 ods. 1 písm. b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii ukladať správcovi záväzné pokyny, ako postupovať, ak ide o speňaženie majetku tvoriaceho oddelenú podstatu. Žalobca 1/ bol konateľom a zároveň spoločníkom úpadcu, teda podľa § 9 zákona o konkurze a reštrukturalizácii spriaznenou osobou, ktorý si prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu na majetok úpadcu, ktorá má povahu spriaznenej pohľadávky (§ 95 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) s režimom jej uspokojenia ako v prípade podriadenej pohľadávky (§ 95 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), teda až z výťažku zo speňaženia majetku tvoriaceho všeobecnú podstatu, ktorý vo všeobecnej podstate

zvýšil po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok, čo žalobca 1/ ani nenamietal.

6. Ďalej uviedol, že pokiaľ žalobca 1/ v priebehu konania dôvodil, že mu svedčí právo podať žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách ako osobe dotknutej na svojich právach s poukazom na to, že za záväzky úpadcu ručí svojim majetkom ako fyzická osoba, správne poukázal súd prvej inštancie, že toto tvrdenie nemôže obstáť, keďže žalobca 1/ ako fyzická osoba prešiel procesom oddĺženia podľa § 166 a nasl. zákona o konkurze a reštrukturalizácii (konanie vedené pod sp. zn. 26OdK/210/2019), ktorý konkurz bol skončený z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryla náklady konkurzu. Z uvedených dôvodov došlo aj k zastaveniu konania vedeného pod sp. zn. 29CbZm/5/2019, kde vystupoval v procesnej pozícii žalovaného, keďže podľa § 166e ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, oddĺžením sa pohľadávky, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze alebo splátkovým kalendárom (§ 166a), bez ohľadu na to, či boli alebo neboli prihlásené, stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné v rozsahu, v ktorom ho súd zbavil dlhov. Rovnako správne súd prvej inštancie uzatvoril, že žalobca 1/ nie je osobou dotknutou na svojich právach ani s poukazom na jeho postavenie účastníka (veriteľa) konania v konkurze na majetok úpadcu (žalobcu 2/), keďže jeho prihlásená pohľadávka vo výške 172.608,38 eur sa uspokojuje ako podriadená pohľadávka, teda z výťažku zo speňazenia majetku tvoriaceho všeobecnú podstatu, ktorý vo všeobecnej podstate zvýšil po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok. Odvolací súd poukázal na to, že v konkurze úpadcu predstavuje výška ďalších nepopretých (nepodriadených) pohľadávok veriteľov (z toho pohľadávka oddeleného veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s. vo výške 804.295,51 eur, ktorého oddelenú podstatu tvorili práve nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dražby) sumu 1.243.439,20 eur, ktoré sa spolu s ešte ďalšími pohľadávkami (pohľadávkami proti podstate podľa § 87 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) uspokojujú pred pohľadávkou žalobcu 1/. Odvolací súd sa pritom nestotožnil s tvrdeniami žalobcu 1/, že súd prvej inštancie nemohol predpokladať rozsah uspokojenia prihlásených veriteľov v konkurze úpadcu, keďže obsah spisu (zoznam pohľadávok úpadcu) dáva jednoznačný záver, že pohľadávka žalobcu 1/ z dôvodu jej režimu podriadenosti, nebude ani len z časti uspokojená, a to aj s poukazom na to, že hodnota predmetu dražby bola ocenená znalcom v roku 2018 (v rámci spornej dobrovoľnej dražby) na sumu 593.000 eur.

7. Pokiaľ žalobca v 1/ rade namietal, že je osobou oprávnenou domáhať sa neplatnosti dobrovoľnej dražby, nakoľko z § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vyplýva, že neplatnosti dražby sa môže domáhať každý, kto ňou bol na svojich právach dotknutý, odvolací súd uviedol, že táto jeho argumentácia, vychádzajúca z gramatického výkladu citovaného ustanovenia, avšak bez zohľadnenia skutočností, že predmetná dražba bola vykonaná v rámci konkurzu vyhlásenému na majetok úpadcu na návrh správcu konkurznej podstaty úpadcu, nie je dôvodná. Nemožno totiž opomenúť, že predmetná dražba nehnuteľností úpadcu bola vykonaná v čase prebiehajúceho konkurzného konania na jeho majetok, a preto je z hľadiska ustálenia osoby oprávnenej podať žalobu o určenie neplatnosti tejto dražby významné nielen to, či žalobca 1/ tvrdí, že vykonaním dražby bol dotknutý na jeho právach, no tiež to, či výkonu práva domáhať sa v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách neplatnosti dražby nebráni iná právna úprava.

8. Odvolací súd doplnil, že vzhľadom na charakter konkurzného konania a konkrétnych okolností sporu nie je možné legitímne očakávať aplikáciu takého extenzívneho výkladu § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý by umožňoval (akémukoľvek) veriteľovi prihlásenej pohľadávky, priznať postavenie osoby oprávnenej na podanie žaloby o neplatnosti dražby, keďže základnou charakteristikou konkurzného konania je pomerné uspokojovanie prihlásených pohľadávok, teda nie uspokojenie každého veriteľa a v plnej výške. Zároveň je nevyhnuté zdôrazniť, že možnosť napadnúť žalobou neplatnosť dražby zákonodarca umožňuje len prostredníctvom zákona o dobrovoľných dražbách a nie prostredníctvom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. októbra 2013, sp. zn. 3Obo/84/2012. Účelom zákona o dobrovoľných dražbách je okrem ochrany vlastníka pri výkone záložného práva aj ochrana práv tretích osôb k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dobrovoľnej dražby, čo nie je posudzovaný spor, keďže žalobca 1/ vyvodzoval postavenie osoby dotknutej na svojich právach z toho, že je veriteľom prihlásenej pohľadávky do konkurzu vyhláseného na úpadcu. Ani existencia pohľadávky voči úpadcovi preto

nenapĺňa u žalobcu 1/ definíciu osoby oprávnenej na podanie žaloby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, teda osoby dotknutej na právach k nehnuteľnosti ako predmetu dražby.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote žalobca 1/ dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd zrušil I. a III. výrok napadnutého rozsudku, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalobca 1/ prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP a z § 420 písm. f) CSP.

10. V rámci argumentácie k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že za nesprávne právne posúdenie považuje názor odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca ako veriteľ úpadcu s prihlásenou a zistenou pohľadávkou nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o neplatnosť dražby vykonanej v rámci konkurzu úpadcu. Na základe uvedeného žalobca 1/ formuloval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: je veriteľ prihlásenej a zistenej pohľadávky voči úpadcovi aktívne legitimovaný na podanie žaloby o neplatnosť dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vykonanej v rámci konkurzu úpadcu?

11. Dovolateľ považuje výklad § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách súdov nižšej inštancie za reštriktívny. Podľa názoru dovolateľa súd nemôže prejudikovať, aký výťažok by bol získaný dražbou, pokiaľ by bola vykonaná zákonným spôsobom. Pokiaľ § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách priznáva aktívnu legitimáciu tomu, kto tvrdí, že bol dotknutý na svojich právach, potom je dovolateľ presvedčený, že veriteľ úpadcu v konkurze nepochybne dotknutý bol na svojich právach, keď práve v dôsledku nízkeho dosiahnutého výťažku nebude vôbec uspokojený. Ďalej uviedol, že pokiaľ sa z výťažku získaného dražbou uspokojujú pohľadávky určitých osôb, potom sú tieto osoby - veritelia dotknutí na svojich právach dražbou nevykonanou v súlade so zákonnými ustanoveniami. Žaloba 1/ má tiež za to, že opačný prístup by znamenal, že súdy by boli oprávnené na základe voľnej úvahy určiť, aký je potenciálne možný výťažok z dražby a na základe toho vyhodnotiť, či určitý subjekt je aktívne legitimovaný alebo nie. Konštatovanie odvolacieho súdu, že ani existencia pohľadávky voči úpadcu nenapĺňa u žalobcu 1/ definíciu osoby oprávnenej na podanie žaloby podľa § 21 ods. 2 o dobrovoľných dražbách, je preto podľa žalobcu 1/ nesprávna. S poukazom na uvedené je dovolateľ presvedčený, že odpoveď na nastolenú otázku musí byť kladná, nakoľko nepriznanie aktívnej legitimácie veriteľom úpadcu na podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby vykonanej v rámci konkurzu, by malo za následok bezhraničnú a neakceptovateľnú voľnosť súdov pri vyhodnocovaní aktívnej legitimácie veriteľov na podanie predmetnej žaloby.

12. Vádu znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodňoval tým, že už v podanom odvolaní argumentoval, že súd prvej inštancie absolútne neodôvodnil svoj záver, že nemal hodnoverným spôsobom za preukázané také pochybenie zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré by oprávňovali vyhlásiť dražbu za neplatnú. Súd prvej inštancie neuviedol, na základe čoho dospel k uvedenému záveru, a teda prečo preukázané pochybenia v rámci priebehu dražby nepovažoval za dôvody zakladajúce neplatnosť dražby. K súvisiacej argumentácii sa odvolací súd ani okrajovo nevyjadril, čo má podľa dovolateľa za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

13. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 20.2.2024 uviedol, že otázka, ktorej vyriešenia sa domáha dovolateľ, je formulovaná nesprávne, pretože taká konkretizácia aktívne vecne legitimovaného žalobcu v tomto type určovacej žaloby nevyplýva z § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách. Podľa názoru žalovaného 2/ neobstojí preto ani námietka dovolateľa, že súdy mali postupovať nesprávne, keď nevyložili citované ustanovenie v zmysle, ktorý by umožňoval akémukoľvek veriteľovi prihlásenej pohľadávky v konkurze aktívnu vecnú legitimáciu na podanie určovacej žaloby podľa § 21 ods. 2 citovaného zákona, ale naopak, keď súdy skúmali dopad dražby na práva žalobcu 1/. Žalovaný 2/ opakovane poukázal na to, že dovolateľ neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k ním tvrdenej aktívnej vecnej legitimácii. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces žalovaný 2/ poukázal na bod 21. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku a na bod 75. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a uviedol, že pri konštatovaní nedostatku aktívnej vecnej legitimácie už neboli súdy povinné skúmať ďalší obsah žaloby, teda žalobcom namietané nedostatky zrealizovanej dobrovoľnej dražby.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, podľa § 35 CSP po zistení, že dovolanie podal včas žalobca 1/ zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

15. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že žalobca 2/ (ZYGON s.r.o., Slovenská 50, 056 01 Gelnica, IČO: 36 701 602) bol dňa 15.5.2024 ex offo vymazaný z obchodného registra v dôsledku skončenia konkurzného konania podľa § 68 ods. 4 písm. c) Obchodného zákonníka. Súčasne žalovaný 1/ ako správca konkurznej podstaty úpadcu ZYGON s.r.o. bol uznesením zverejneným v Obchodnom vetníku č. 62/2024 vydaným dňa 27.3.2024 odvolaný z funkcie správcu podstaty.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

16. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytykal nesprávne právne posúdenie veci, ktorého sa mal odvolací súd dopustiť (nesprávnym) konštatovaním, že žalobca 1/ ako veriteľ úpadcu s prihlásenou pohľadávkou nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o neplatnosť dražby vykonanej v rámci konkurzu úpadcu. Dovolateľ považuje výklad § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách súdov nižšej inštancie za reštriktívny. Podľa názoru dovolateľa súd nemôže prejednávať, aký výťažok by bol získaný dražbou, pokiaľ by bola vykonaná zákonným spôsobom. Pokiaľ § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách priznáva aktívnu legitimáciu tomu, kto tvrdí, že bol dotknutý na svojich právach, potom je dovolateľ presvedčený, že veriteľ úpadcu v konkurze nepochybne dotknutý bol na svojich právach, keď práve v dôsledku nízkeho dosiahnutého výťažku nebude vôbec uspokojený. Ďalej má dovolateľ za to, že pokiaľ sa z výťažku získaného dražbou uspokojujú pohľadávky určitých osôb, potom sú tieto osoby - veritelia dotknutí na svojich právach dražbou nevykonanou v súlade so zákonnými ustanoveniami. Na základe uvedeného žalobca 1/ formuloval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu: je veriteľ prihlásenej a zistenej pohľadávky voči úpadcovi aktívne legitimovaný na podanie žaloby o neplatnosť dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vykonanej v rámci konkurzu úpadcu?

17. Ustanovenie § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách „v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu; 12b) v tomto prípade je možné domáhať sa neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty. V prípade spoločnej dražby bude neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka (§ 23).“

18. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „správne súd prvej inštancie uzatvoril, že žalobca 1/ nie je osobou dotknutou na svojich právach ani s poukazom na jeho postavenie účastníka (veriteľa) konania v konkurze na majetok úpadcu (žalobcu 2/), keďže jeho prihlásená pohľadávka vo výške 172.608,38 eur sa uspokojuje ako podriadená pohľadávka, teda z výťažku zo speňaženia majetku tvoriaceho všeobecnú podstatu, ktorý vo všeobecnej podstate zvýšil po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok. Odvolací súd poukázal na to, že v konkurze úpadcu predstavuje výška ďalších nepopretých (nepodriadených) pohľadávok veriteľov (z toho pohľadávka oddeleného veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s. vo výške 804.295,51 eur, ktorého oddelenú podstatu tvorili práve nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dražby) sumu 1.243.439,20 eur, ktoré sa spolu s ešte ďalšími pohľadávkami (pohľadávkami proti podstate podľa § 87 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) uspokojujú pred pohľadávkou žalobcu 1/.“ Ďalej doplnil, že „vzhľadom na charakter konkurzného konania a konkrétnych okolností sporu nie je možné legitímne očakávať aplikáciu takého extenzívneho výkladu § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý by umožňoval (akémukoľvek) veriteľovi prihlásenej pohľadávky, priznať postavenie osoby oprávnenej na podanie žaloby o neplatnosť dražby, keďže základnou charakteristikou konkurzného konania je pomerné uspokojovanie prihlásených pohľadávok, teda nie uspokojenie každého veriteľa a v plnej výške. Zároveň je nevyhnuté zdôrazniť, že

možnosť napadnúť žalobou neplatnosť dražby zákonodarca umožňuje len prostredníctvom zákona o dobrovoľných dražbách a nie prostredníctvom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. októbra 2013, sp. zn. 3Obo/84/2012. Účelom zákona o dobrovoľných dražbách je okrem ochrany vlastníka pri výkone záložného práva aj ochrana práv tretích osôb k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dobrovoľnej dražby, čo nie je posudzovaný spor, keďže žalobca 1/ vyvodzoval postavenie osoby dotknutej na svojich právach z toho, že je veriteľom prihlásenej pohľadávky do konkurzu vyhláseného na úpadcu. Ani existencia pohľadávky voči úpadcovi preto nenapĺňa u žalobcu 1/ definíciu osoby oprávnenej na podanie žaloby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, teda osoby dotknutej na právach k nehnuteľnosti ako predmetu dražby“.

19. Dovolateľ v dovolaní argumentoval, že pokiaľ § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách priznáva aktívnu legitímáciu tomu, kto tvrdí, že bol dotknutý na svojich právach, potom je presvedčený, že veriteľ úpadcu v konkurze nepochybne dotknutý bol na svojich právach, keď práve v dôsledku nízkeho dosiahnutého výťažku nebude vôbec uspokojený. Na základe tejto úvahy formuloval právnu otázku, či je veriteľ prihlásenej a zistenej pohľadávky voči úpadcovi aktívne legítimovaný na podanie žaloby o neplatnosť dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vykonanej v rámci konkurzu úpadcu.

20. Dovolací súd poznamenáva, že táto otázka je formulovaná príliš všeobecne a nepresne bez zohľadnenia ďalších skutočností, ktorými bol záver súdov o absencii aktívnej legítimácie odôvodnený. Odvolací súd túto absenciu odôvodnil tým, že „prihlásená pohľadávka žalobcu 1/ vo výške 172.608,38 eur sa uspokojuje ako podriadená pohľadávka, teda z výťažku zo speňaženia majetku tvoriaceho všeobecnú podstatu, ktorý vo všeobecnej podstate zvýšil po úplnom uspokojení iných nezabezpečených pohľadávok, pričom výška ďalších nepopretých (nepodriadených) pohľadávok veriteľov (z toho pohľadávka oddeleného veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s. vo výške 804.295,51 eur, ktorého oddelenú podstatu tvorili práve nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom dražby) predstavuje sumu 1.243.439,20 eur, ktoré sa spolu s ešte ďalšími pohľadávkami (pohľadávkami proti podstate podľa § 87 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) uspokojujú pred pohľadávkou žalobcu 1/, a teda pohľadávka žalobcu 1/ nebude ani len z časti uspokojená“. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že takto nastolená otázka bez zohľadnenia konkrétnych skutočností je veľmi zjednodušená. Zo záverov súdov nižšej inštancie vyplýva, že žalobca 1/ nie je dotknutou osobou v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, pretože v konkrétnostiach danej veci žalobca 1/ ako veriteľ úpadcu s podriadenou pohľadávkou nemohol byť z dôvodov uvádzaných žalobcom 1/ (nízke ohodnotenie predmetu dražby znalcom a predaj za nízku cenu) poškodený na svojich právach, pretože „ani za iných okolností“ by pohľadávka žalobcu 1/ nebola v konkurznom konaní ani len z časti uspokojená.

21. Dovolací súd ďalej uvádza, že odvolací súd svoj záver o absencii aktívnej legítimácie odôvodnil aj tým, že „vzhľadom na charakter konkurzného konania a konkrétnych okolností sporu nie je možné legítimne očakávať aplikáciu takého extenzívneho výkladu § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý by umožňoval (akémukoľvek) veriteľovi prihlásenej pohľadávky, priznať postavenie osoby oprávnenej na podanie žaloby o neplatnosti dražby, keďže základnou charakteristikou konkurzného konania je pomerné uspokojovanie prihlásených pohľadávok, teda nie uspokojenie každého veriteľa a v plnej výške. Zároveň je nevyhnuté zdôrazniť, že možnosť napadnúť žalobou neplatnosť dražby zákonodarca umožňuje len prostredníctvom zákona o dobrovoľných dražbách a nie prostredníctvom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. októbra 2013, sp. zn. 3Obo/84/2012. Účelom zákona o dobrovoľných dražbách je okrem ochrany vlastníka pri výkone záložného práva aj ochrana práv tretích osôb k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom dobrovoľnej dražby, čo nie je posudzovaný spor, keďže žalobca 1/ vyvodzoval postavenie osoby dotknutej na svojich právach z toho, že je veriteľom prihlásenej pohľadávky do konkurzu vyhláseného na úpadcu. Ani existencia pohľadávky voči úpadcovi preto nenapĺňa u žalobcu 1/ definíciu osoby oprávnenej na podanie žaloby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, teda osoby dotknutej na právach k nehnuteľnosti ako predmetu dražby“.

22. Dovolateľ však v dovolaní k uvedenému právnomu názoru neuviedol, v čom spočíva (podľa neho) nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dovolateľ neuviedol žiadnu právnu argumentáciu ohľadom skutočnosti, že žalobou napadnúť neplatnosť dražby zákonodarca umožňuje len prostredníctvom zákona o dobrovoľných dražbách a nie prostredníctvom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Obo/84/2012 zo dňa 24.10.2013, v zmysle ktorého „... pokiaľ osoba dotknutá na svojich právach dražbou v konkurznom konaní nenamietala dôvody neplatnosti dražby, nemôže formou určovacej žaloby žiadať vysloviť rozhodnutie, že ide o dražbu neplatnú; jednoznačné právne ustanovenie pre vyslovenie tohto právneho názoru neexistuje, ale bolo by v rozpore so zásadou právnej istoty, aby o platnosti úkonu, ktorý bol schválený v konkurznom konaní konkurzným súdom, mohlo byť rozhodované v inom civilnom konaní na základe určovacej žaloby podanej osobou, ktorá sa cíti byť povolenou dražbou dotknutá“. Uvedené rozhodnutie bolo predmetom prieskumu Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 562/2014 zo dňa 18.9.2014 konštatoval, že „sťažovateľmi namietané nedostatky dražieb (týkajúce sa ohodnotenia predmetu dražieb, doručovania predbežného opatrenia, nezákonný spôsob vykonania dražieb) nemohli mať vplyv na napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ktorý bol primárne založený na právnom závere, podľa ktorého osoba dotknutá na svojich právach predmetnou dražbou v konkurznom konaní nenamietala dôvody neplatnosti dražby, nemôže sa formou určovacej žaloby domáhať rozhodnutia, v ktorom sa vysloví, že ide o dražbu neplatnú. Ústavný súd rešpektuje skutočnosť, že explicitné právne ustanovenie pre vyslovenie tohto právneho záveru síce neexistuje, ale bolo by v rozpore so zásadou právnej istoty, aby o platnosti úkonu, ktorý bol schválený v konkurznom konaní konkurzným súdom, mohlo byť rozhodované v inom civilnom konaní na základe určovacej žaloby podanej osobou, ktorá sa cíti byť povolenou dražbou dotknutá“.

23. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v tejto časti dovolania nie je dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia vymedzený v súlade s § 432 ods. 2 CSP, keď dovolateľ v dovolaní neuviedol, v čom podľa neho spočíva nesprávnosť záveru odvolacieho súdu, že „nie je možné legitímne očakávať aplikáciu takého extenzívneho výkladu § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, ktorý by umožňoval (akémukoľvek) veriteľovi prihlásenej pohľadávky, priznať postavenie osoby oprávnenej na podanie žaloby o neplatnosti dražby, keďže základnou charakteristikou konkurzného konania je pomerné uspokojovanie prihlásených pohľadávok, teda nie uspokojenie každého veriteľa a v plnej výške“ a súčasne neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť záveru, že „možnosť napadnúť žalobou neplatnosť dražby zákonodarca umožňuje len prostredníctvom zákona o dobrovoľných dražbách a nie prostredníctvom zákona o konkurze a reštrukturalizácii, a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. októbra 2013, sp. zn. 3Obo/84/2012“.

24. Nad rámec uvedeného dovolací súd poznamenáva, že je potrebné rozlišovať dražbu vykonanú v rámci konkurzného konania (podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii) a inú dražbu (podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách). Zákonodarca podrobné použitie jednotlivých ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách na dražbu realizovanú v rámci konkurzného konania nevymedzil, preto je podľa názoru dovolacieho súdu na dražbu realizovanú v rámci speňažovania majetku patriaceho do súpisu konkurznej podstaty úpadcu potrebné aplikovať práve tie ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré sú v súlade s účelom, cieľom, zásadami a funkciami konkurzného konania. Správca konkurznej podstaty je povinný vyžiadať si pred speňažovaním záväzný pokyn od príslušného orgánu, ako má postupovať pri speňažovaní. Orgán, ktorý je oprávnený uložiť správcovi pokyn, zákon určuje podľa toho, či je predmetom speňažovania majetok patriaci do všeobecnej podstaty, alebo oddelenej podstaty. Pri predaji majetku, ktorý patrí do oddelenej podstaty, je príslušným orgánom zabezpečený veriteľ. Ak sa časť výťažku použije aj na uspokojenie pohľadávok nezabezpečených veriteľov, príslušný orgán tvoria zabezpečení veritelia spolu s veriteľským výborom. Bez ohľadu na to, akým spôsobom dôjde k výberu záujemcu o nadobudnutie majetku z konkurznej podstaty (obchodná verejná súťaž, inzercie predaja majetku a pod.), k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, bytom a nebytovým priestorom môže dochádzať len na základe zmluvy o predaji podniku alebo jeho časti, kúpnej zmluvy pri predaji bytu alebo nebytového priestoru podľa zákona o bytoch a na základe dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách. Pri speňažovaní nehnuteľností dražbou dochádza k prechodu vlastníckeho práva na vydražiteľa udelením príklepu za predpokladu, že

vydražiteľ zaplatí v stanovenej lehote cenu dosiahnutú vydražením (§ 27 zákona o dobrovoľných dražbách). Zmena vlastníka (zápis práv k nehnuteľnostiam) na základe dražby sa vykoná formou záznamu, ktorý nemá konštitutívny, ale len deklaratórny účinok. Dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (príklepu) svedčiaceho v prospech vydražiteľa nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľnosti, ktorí ju získali v dobrej viere (R 14/2009).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

25. Vadu zmätočnosti dovolateľ odôvodňoval tým, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoj záver, že nemal hodnoverným spôsobom za preukázané také pochybenie zákona o dobrovoľných dražbách, ktoré by oprávňovali vyhlásiť dražbu za neplatnú. Súd prvej inštancie neuviedol, na základe čoho dospel k uvedenému záveru, a teda prečo preukázané pochybenia v rámci priebehu dražby nepovažoval za dôvody zakladajúce neplatnosť dražby. K súvisiacej argumentácii sa odvolací súd ani okrajovo nevyjadril, čo má podľa dovolateľa za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

26. Súd prvej a druhej inštancie zamietli žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie, a preto neboli povinné zaoberať sa dôvodmi žaloby týkajúcimi sa samotného merita veci. Ak sa vyjadrili aj k týmto dôvodom, urobili tak nad rámec prejednávanej veci, a to bez relevancie na záver o nedostatku vecnej legitímácie strany sporu. Ak sa teda odvolací súd v danej veci nevyjadril (aj) k odvolacím dôvodom týkajúcim sa neplatnosti dražby, neporušil tým právo odvolateľa na spravodlivý proces.

27. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v § 420 písm. f) CSP a súčasne dovolacie dôvody neboli vymedzené podľa § 432 CSP, preto najvyšší súd dovolanie žalobcu 1/ odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania žalovaného 2/ dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

29. Podľa obsahu spisu žalovanému 1/ a 3/ v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd v súlade s článkom 17 základných princípov CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. februára 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.